

13. Munack, A. 2004: Rolnictwo w trzecim tysiącleciu - bieżące trendy I nowe wyzwania w Inżynierii rolniczej. Postępy Nauk Rolniczych nr 3. – S. 3–12.
14. Romaniuk, W. 2010: Kierunki zrównoważonego rozwoju technologii i budownictwa w chowie zwierząt. Problemy Inżynierii Rolniczej. – Nr 4. – S. 121–128.
15. Roszkowski, A., 1998: Aktualne problemy rolnictwa precyzyjnego, Problemy Inżynierii Rolniczej. – Nr 3. – S. 107–117.
16. Seelan, S.K., Lauguette, S., Casaday, G.M., Seielstad, G.A. 2003. Remote sensing application for precision agriculture: a learning community approach. Remote Sensing of Environment. – Vol. 88. – S. 157–169.
17. Sikora, J. 2011: Psychospołeczne warunki upowszechnienia innowacji na wsi i w rolnictwie. Folia Pomeranae Universitatis Technologiae Stetinensis, Oeconomica. – Nr 291 (65). – S. 123–132.
18. Skudlarski, J. 2012a: Smart Farming, czyli inteligentne rolnictwo. – Agromechanika. – Nr 12. – S. 14–17.
19. Skudlarski, J. 2012b: Precyzyjne nawożenie. – Agromechanika. – Nr 12. – S. 26–29.
20. Śliwiński, D., Śmietanka, M., Szeptycki, A., 2013: Możliwości wykorzystania teledetekcji bliskiego zasięgu do tworzenia map upraw na potrzeby rolnictwa precyzyjnego. Problemy Inżynierii Rolniczej (VII–IX): z. 3 (81). – S. 63–70.
21. Wójcicki, Z. 2007: Rozwój rolnictwa zrównoważonego i precyzyjnego. Problemy Inżynierii Rolniczej. – Nr 15. – S. 5–12.
22. Wymogi Wzajemnej Zgodności (ang. cross - compliance). [Źródło dostępu]: <http://www.arimr.gov.pl/pomoc-unijna-i-krajowa/platnosci-bezposrednie/platnosci-bezposrednie-2009-r-nowe-wymagania/wymogi-wzajemnej-zgodnosci-cross-compliance.html> (02.03.2014)
23. Бойко, О.Г. 2010: Можливості використання ГІС/ДЗЗ технологій у точному землеробстві / О.Г.Бойко // Вісник Полтавської державної аграрної академії. – № 4. – С. 67–69.
24. Гриненко, С.П. 2008: Система точного землеробства як фактор підвищення конкурентоспроможності підприємницьких формувань / С.П. Гриненко // Економіка АПК. – № 6. – С. 117–119.
25. Егоров, В. 2010: Внедрение точных технологий – проблемы и решения / В. Егоров, В. Попов, Е. Леонова // Главный агроном. – № 9. – С. 5–7.
26. Использование GPS в сельском хозяйстве – точное земледелие [Электронный ресурс]: <http://garmin.km.ua>
27. Ласло, О.О. 2011: Впровадження технологій точного землеробства в Україні / О.О. Ласло // Вісник Полтавської державної аграрної академії. – № 1. – С. 49–50.
28. Ласло, О.О. 2013: ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В АГРАРНОМУ ВИРОБНИЦТВІ. ВІСНИК Полтавської державної аграрної академії. – № 1. – С. 31–32.
29. Покровская, С.Ф. 2009: Разработка й внедрение технологии точного земледелия в Германии / С. Ф. Покровская // Аграрна техніка та обладнання. – № 2. – С. 36–41.
30. Савин, И. Ю., Негрэ, Т. 2003: О новом подходе к использованию NDVI для мониторинга состояния посевов сельскохозяйственных культур / И.Ю. Савин, Т. Негрэ // Исследование Земли из космоса. – № 4. – С. 91–96.
31. Хлян, Я. 2009: Практичні аспекти застосування космічних методів у моніторингу навколишнього середовища // Геодезія, картографія та аерофотознімання: міжвідомчий науково-технічний збірник (Вип. 71). – Львів – С. 78–80.
32. Христенко, А.О. 2009: Проблеми ефективності точного землеробства / А.О. Христенко // Вісн. аграр. науки. – № 6. – С. 18–21.
33. Янковська, О.І. 2010: Особливості інновацій в сільському господарстві / О.І. Янковська // Матеріали Всеукр. заочн. наук.-практ. конф. [«Економіка ХХІ століття : виклики та проблеми»], (Ужгород, лист. 2009 р.) / [ред. кол. Ф.Г. Ващук] / М-во освіти і науки, Закарп. держ. ун-т. – Ужгород : ЗақДУ, С. 304–308.
34. Тітова, О.П., Бородіна, О.М. ЕФЕКТИВНІСТЬ ВПРОВАДЖЕННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ТОЧНОГО ЗЕМЛЕРОБСТВА В АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://intkonf.org/titova-o-p-den-borodina-o-m-efektivnist-vprovadzhennya-tehnologiy-tochnogo-zemlerobstva-v-agrarnih-pidприємствah-ukrayini> (02.03.2014)
35. Тітова, О.П. ОСОБЛИВОСТІ ТА ПЕРЕВАГИ ВИКОРИСТАННЯ НОВІТНІХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УПРАВЛІННІ АГРОХОЛДИНГУ «УКРПЕНДФАРМІНГ» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.znau.edu.ua/visnik/2012_2_2/90.pdf (02.03.2014)
36. Точное земледелие [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.technoserv.ru>

Toruński J., profesor

Uniwersytet Przyrodniczo – Humanistyczny w Siedlcach, Polska

zeszytynaukowe@uph.edu.pl

ПОДЕЈСЬЕ ЯКОЌІОВЕ В ІННОВАЦЫЙНЫМ ЗАРАЗДАНІУ ОРГАНІЗАЦЈА

W ostatnim dziesięcioleciu szybko rozwijająca się sfera produkcyjna i usługowa sprawiła że jest ogromna różnorodność produktów oferowanych na światowym rynku towarowo-pieniężnym stymuluje w sposób naturalny wzrost oczekiwań klienta, i to nie tylko cenowych, ale przede wszystkim jakościowych. To właśnie jakość jest głównym czynnikiem konkurowania przedsiębiorstw. Jakość należy interpretować w szerokim znaczeniu tego słowa, nie ograniczając ją tylko do produktu, lecz przede wszystkim należy brać pod uwagę cały proces produkcji bądź wykonania usługi jak również termin dostawy, dokumenty i obsługę klienta. Rynek producenta niezaprzeczalnie ustąpił miejsca rynkowi konsumenta, a współczesne przedsiębiorstwa, bez względu na ich wielkość, muszą uczynić swoje działania bardziej wydajnymi i ekonomicznie efektywnymi. Ustanawianie systemów jakości staje

się coraz bardziej popularną i skuteczną metodą osiągnięcia tych celów. W związku z tym organizacje, które chcą przetrwać i rozwijać się w takim środowisku, muszą bezwzględnie koncentrować się na ciągłym usprawnianiu jakości.

Wprowadzenie systemu zarządzania jakością jest dobrym posunięciem dla przedsiębiorstw, gdyż obejmuje cały proces wytwarzania usługi i wyrobu, co staje się pewnikiem uzyskania zamierzonych efektów. System jakości obejmuje oprócz doskonalenia wyrobów także jakość pracy, a więc kwalifikacje pracowników, środki pracy, technologie procesów produkcji i systemów: marketingu, projektowania, wytwarzania, eksploatacji, dystrybucji, podejmowania decyzji i innych, prowadzących do jak najlepszego zaspokojenia potrzeb klientów i satysfakcji producentów.

Podstawowym narzędziem do zbudowania systemu zarządzania jakością są normy ISO serii 9000. Normy te zawierają zasady oraz wymagania dotyczące projektowania, wprowadzania, eksploatacji i doskonalenia systemu jakości według jednego z proponowanych modeli. Oparcie systemu jakości na tych normach daje gwarancję, że oferowany na rynku produkt spełnia oczekiwania i potrzeby klienta oraz jest zgodny z zakładanymi wymogami. Przy czym jakość, według wymogów norm ISO, powinna być osiągnięta przede wszystkim poprzez zapobieganie występowaniu wadliwości wyrobu, a nie usuwanie skutków tej wadliwości. Natomiast czynności zapobiegawcze mają obejmować wszystkie etapy realizacji wyrobu - od wstępnego określenia wymagań klienta, do ostatecznego ich uspokojenia. Skuteczność i efektywność działania takiej spirali jakości jest wypadkową przyjętych metod zarządzania oraz stopnia zaangażowania najwyższego kierownictwa i wszystkich pracowników organizacji.

ISO 9001 jest międzynarodowym standardem dla systemów zarządzania jakością. Odnosi się on do procesów decydujących o wytworzeniu produktu albo usługi, jakich dostarcza swoim klientom przedsiębiorstwo. Określa zasady systematycznej kontroli nad poszczególnymi czynnościami - w tym celu, aby uzyskać pewność, że potrzeby i oczekiwania klientów są spełnione. Standard ten jest zaprojektowany w taki sposób, iż odnosi się do każdego rodzaju produkcji bez względu na ich rodzaj, wielkość oraz dostarczony wyrób, powstających w wyniku jakichkolwiek procesów, w dowolnym miejscu na świecie¹.

Przyjęcie systemu zarządzania jakością musi stanowić strategiczną decyzję organizacji. Na projekt i wdrożenie systemu zarządzania jakością organizacji mają wpływ zmieniające się potrzeby, poszczególne cele, dostarczane produkty, stosowane procesy oraz wielkość i struktura organizacji. Celem niniejszej Normy nie jest narzucenie jednolitej struktury systemów zarządzania jakością lub jednolitej dokumentacji. Należy podkreślić, że wymagania dla systemu zarządzania jakością zawarte w niniejszej Normie stanowią uzupełnienie wymagań technicznych dotyczących wyrobu.

Norma ma zastosowanie w organizacjach, które chcą wykazać, że są zdolne w sposób ciągły dostarczać wyroby spełniające wymagania klienta oraz przepisy prawne, a także chcą zwiększyć zadowolenie klienta przez skuteczne wdrożenie systemu zawierającego procesy stałego doskonalenia systemu.

Dla wdrożenia systemu zarządzania jakością, organizacja powinna:

- określić procesy niezbędne do dla wdrożenia systemu, mogą to być procesy produkcyjne, usługowe, logistyczne, sprzedaży,
- ustalić kolejność i wzajemne powiązania tych procesów,
- ustalić kryteria i metody wymagane dla zapewnienia skutecznego funkcjonowania i kontroli tych procesów,
- zapewnić informacje niezbędne dla funkcjonowania i kontroli tych procesów
- mierzyć, monitorować i analizować te procesy oraz wdrożyć działania niezbędne dla osiągnięcia planowanych wyników i dla stałego doskonalenia.

Organizacja powinna zapewnić niezbędne zasoby dla wdrożenia i utrzymania systemu jakości oraz stałego jego doskonalenia, a także osiągnięcia zadowolenia klienta drogą spełnienia jego wymagań. Norma wyróżnia trzy rodzaje zasobów: ludzi, infrastrukturę oraz środowisko pracy.

Personelowi, któremu wyznaczono odpowiedzialności określone w ramach systemu zarządzania jakością powinien być kompetentny w oparciu o odpowiednie wykształcenie, szkolenie, umiejętności i doświadczenie.

Norma wymaga, aby w organizacji zastała określona, zapewniona i utrzymana infrastruktura potrzebna do uzyskania wyrobu zgodnego z wymaganiami, jak również określenie i zarządzanie środowiskiem pracy, niezbędnym do osiągnięcia wymaganego poziomu jakości wyrobu².

Podsumowanie

Rynek i silna konkurencja zmusza przedsiębiorstwo do wdrażania rozwiązań, których celem jest poprawa ich pozycji na rynku, w szczególności w oczach klientów, lecz także w oczach innych podmiotów zainteresowanych działalnością przedsiębiorstw. Koncepcją zmierzającą do poprawy sytuacji w tym zakresie są proponowane przez organizacje normalizacyjne lub uznane organizacje międzynarodowe rozwiązania systemowe. Rozwiązania te zmierzają do poprawy skuteczności przedsiębiorstw w określonych dziedzinach, a w konsekwencji także do poprawy ich efektywności. Coraz częściej firmy zainteresowane są wdrażaniem normy ISO, mające na uwadze możliwości bardziej efektywnej realizacji wielu stojących przed nimi zadań.

Jednocześnie normy te umożliwiają świadome kreowanie systemów, w oparciu o zidentyfikowane w organizacji procesy i związki pomiędzy nimi. a nie jak to praktykowano dotychczas, w odniesieniu do wyspecyfikowanych wymagań Tego typu podejście pozwala na lepsze wykorzystanie i dostosowanie wymagań normy do specyfiki prowadzonej przez firmy działalności. Normy kładą także większy nacisk na procesy zarządzania w przedsiębiorstwie i ich rolę w systemie, a także umożliwiają kreowanie dokumentacji systemu w sposób bardziej pragmatyczny.

LITERATURA

1. Łańcucki, J. Podstawy kompleksowego zarządzania jakością TQM, Wydaw. AE. – Poznań, 2001. – S. 99.
2. Wawak, S. Zarządzanie jakością-Teoria i praktyka. – Wyd. Helion, Gliwice 2002. – S. 66.